

Saksframlegg

Pedagogisk utviklingsplan for grunnskolen 2015-2019

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
17/15	Tjenesteutvalget	15.04.2015
31/15	Kommunestyret	29.04.2015

Rådmannens forslag til vedtak:

Forslag til pedagogisk utviklingsplan for grunnskolen 2015-19 vedtas.

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 15.04.2015

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak:

Forslag til pedagogisk utviklingsplan for grunnskolen 2015-19 vedtas.

Repr. Oscar Lohne (H) foreslo følgende:

«Forslaget til pedagogisk utviklingsplan for grunnskolen 2015-19 vedtas med tillegg, dog slik at tjenesteutvalget ber administrasjonen fortsette med utarbeidelse av en plan som også gir utfordringer til de elevene som ligger over gjennomsnittsnivå.»

Tilleggsforslag 1 (uthevet skrift) i selve planen foreslått av Christian Eikeland (Frp):

For å gjøre noe med et problem, må vi erkjenne at vi faktisk har et problem, og at det er behov for å løse dette.

- *Leserresultater de siste årene viser at vi har elever som ikke er funksjonelle lesere.*

Leserresultatene på nasjonale prøver i kommunen de siste årene har vært svakere enn forutsetningene i Søgne gir muligheter for.

Skolenes egenvurdering av kvaliteten på leseopplæringen understreker at det er et behov for å bli bedre.

- *For mange elever har ikke utbytte av det ordinære opplæringstilbudet i klassen.*

På ungdomsskolenivå har cirka hver åttende elev de siste årene hatt vedtak om spesialundervisning. På barneskolene har cirka hver fjortende elev hatt spesialundervisning.

Flere elever har behov for økte faglige utfordringer og tilrettelegging av forhold som kan skape økt motivasjon.

- *Det må bygges kultur og kompetanse blant ansatte i pedagogisk refleksjon og analyse.*

Forskning understreker betydningen profesjonelle lærende fellesskap har for elevens læring. Det er først de de siste årene dette arbeidet er satt ordentlig på dagsorden i Søgne. Skolene og lærerne forteller at de framover har behov for mer tid til dette arbeidet.

- *Skolen må ha et felles elev- og læringssyn som understøtter idealet om et inkluderende læringsmiljø*

Verdier og holdninger ligger til grunn for motivasjon og mobilisering i arbeidet med målsettinger. Vi opplever forskjeller i elev- og læringssyn, som gjerne gjør det krevende å jobbe for at *alle* elever skal oppleve inkludering og fellesskap. Det kan være for eksempel være uenighet om en elev bør få deler av opplæringen utenfor klassen, eventuelt på alternativ opplæringsarena utenfor skolen.

- *Elever blir mobbet.*

Elevundersøkelsen de siste årene viser at vi har elever som jevnlig opplever mobbing.

Tilleggsforslag 2 (med uthevet skrift):

Vurdering av måloppnåelse vil i første rekke ta utgangspunkt i følgende:

- Lærere og skolelederes kvalitetsvurdering av skolens leseopplæring og læringsmiljø
- Elevenes vurdering av skolens leseopplæring og læringsmiljø (Elevundersøkelsen)
- Foreldrenes opplevelse av skolens læringsmiljø (Foreldreundersøkelsen)
- PPTs vurdering av egen praksis og kompetanse knyttet til systemarbeidet med inkluderende læringsmiljø (egen undersøkelse)
- Andel elever som omfattes av ordinær, tilpasset opplæring
- Omfang av segregerende tiltak innenfor spesialundervisning
- Leseresultater på nasjonale prøver og nasjonale kartleggingsprøver i lesing
- Sluttvurdering i basisfagene norsk, engelsk og matematikk (standpunkt karakterer og eksamens karakterer på 10.trinn)
- Grunnskolepoeng
- **Tilbakemelding fra elever som mottar undervisning på et høyere nivå, eller en tilpasset undervisningsform knyttet til elevens faglige sterke nivå.**

Votering:

Det ble votert i følgende rekkefølge

- Tilleggsforslag 1 enstemmig vedtatt.
- Tilleggsforslag 2 ble vedtatt med 5 (H, FrP) mot 4 stemmer (AP,SV,SP)
- Forslaget fra repr. Oscar Lohne ble votert alternativt opp mot rådmannens forslag m. vedtatt tillegg. Forslaget fra Lohne ble vedtatt med 5 (H, FrP) mot 4 stemmer (AP,SV,SP)

Innstilling:

Forslaget til pedagogisk utviklingsplan for grunnskolen 2015-19 vedtas med tillegg, dog slik at tjenesteutvalget ber administrasjonen fortsette med utarbeidelse av en plan som også gir utfordringer til de elevene som ligger over gjennomsnittsnivå.

For å gjøre noe med et problem, må vi erkjenne at vi faktisk har et problem, og at det er behov for å løse dette.

- *Leseresultater de siste årene viser at vi har elever som ikke er funksjonelle lesere.*

Leseresultatene på nasjonale prøver i kommunen de siste årene har vært svakere enn forutsetningene i Søgne gir muligheter for.

Skolens egen vurdering av kvaliteten på leseopplæringen understreker at det er et behov for å bli bedre.

- *For mange elever har ikke utbytte av det ordinære opplæringstilbudet i klassen.*

På ungdomsskolenivå har cirka hver åttende elev de siste årene hatt vedtak om spesialundervisning. På barneskolene har cirka hver fjortende elev hatt spesialundervisning.

Flere elever har behov for økte faglige utfordringer og tilrettelegging av forhold som kan skape økt motivasjon.

- *Det må bygges kultur og kompetanse blant ansatte i pedagogisk refleksjon og analyse.*

Forskning understreker betydningen profesjonelle lærende fellesskap har for elevens læring. Det er først de de siste årene dette arbeidet er satt ordentlig på dagsorden i Søgne. Skolene og lærerne forteller at de framover har behov for mer tid til dette arbeidet.

- *Skolen må ha et felles elev- og lærings syn som understøtter idealet om et inkluderende læringsmiljø*

Verdier og holdninger ligger til grunn for motivasjon og mobilisering i arbeidet med målsettinger. Vi opplever forskjeller i elev- og lærings syn, som gjerne gjør det krevende å jobbe for at *alle* elever skal oppleve inkludering og fellesskap. Det kan være for eksempel være uenighet om en elev bør få deler av opplæringen utenfor klassen, eventuelt på alternativ opplæringsarena utenfor skolen.

- *Elever blir mobbet.*

Elevundersøkelsen de siste årene viser at vi har elever som jevnlig opplever mobbing.

Tilleggsforslag 2 (med uthevet skrift):

Vurdering av måloppnåelse vil i første rekke ta utgangspunkt i følgende:

- Lærere og skolelederes kvalitetsvurdering av skolens leseopplæring og læringsmiljø
- Elevenes vurdering av skolens leseopplæring og læringsmiljø (Elevundersøkelsen)
- Foreldrenes opplevelse av skolens læringsmiljø (Foreldreundersøkelsen)
- PPTs vurdering av egen praksis og kompetanse knyttet til systemarbeidet med inkluderende læringsmiljø (egen undersøkelse)
- Andel elever som omfattes av ordinær, tilpasset opplæring
- Omfang av segregerende tiltak innenfor spesialundervisning
- Leseresultater på nasjonale prøver og nasjonale kartleggingsprøver i lesing
- Sluttvurdering i basisfagene norsk, engelsk og matematikk (standpunkt karakterer og eksamens karakterer på 10.trinn)
- Grunnskolepoeng
- **Tilbakemelding fra elever som mottar undervisning på et høyere nivå, eller en tilpasset undervisningsform knyttet til elevens faglige sterke nivå**

Bakgrunn for saken:

Det vises til behandling av forslag til ny pedagogisk utviklingsplan i juni 2014 (sak 55/14). Kommunestyret vedtok da å sende forslag til plan tilbake til administrasjonen for videre bearbeiding, med følgende føringer:

- Fokus på tilbud til flinke elever
- Minoritetsspråklige elever og norskopplæring
- Elevenes psykiske helse

Skoleeier har ifølge opplæringsloven § 13-10 ansvar for at kravene i opplæringsloven og forskrifter til denne blir oppfylt. Skoleeier er ansvarlig for å ha et forsvarlig system for både vurdering av om kravene blir oppfylte, og for oppfølging av resultatene av disse vurderingene. Til dette ansvaret følger det å sikre skolene nødvendige betingelser og redskap for å følge opp lovverk. Som en del av oppfølgingsansvaret har kommunestyret vedtatt en pedagogisk plattform for utviklingsarbeidet i Søgne-skolen: Pedagogisk utviklingsplan. Denne angir retning, prioriteringer og målsettinger innenfor arbeidet med læringsmiljø og læringsresultater.

Vi har lagt bak oss angitt periode for pedagogisk utviklingsplan 2010-13. Skoleåret 2013/14 ble brukt til evaluering av arbeidet.

Saksutredning:

Pedagogisk utviklingsplan er et viktig verktøy i utviklingsarbeidet i skolen. Skoleeier setter retning, og angir definerte områder og målsettinger som skolen skal prioritere de neste årene. Flere ulike forhold bør være avgjørende for valg av satsingsområder, ikke minst hva forskning sier er særlig viktige for læring og utvikling. De senere årene har ledende forskere nasjonalt og internasjonalt blitt stadig mer samstemte. Satsingsområdene i forrige plan for 2010-2013 var

godt forankret i nyere forskning, og forslag til satsingsområder de neste årene hviler også tungt på anbefalinger fra forskning.

Det understrekes at et utvalg av to satsingsområder ikke innebærer at man ikke skal bruke tid å bli bedre på andre områder, men planen vil altså tydeliggjøre prioriteringer. Man erkjenner at dersom man skal få høyere kvalitet og bedre resultater, må man spisse satsingen, og holde fast i et begrenset antall satsingsområder, over lang tid. Endring på systemnivå (skolenivå, kommunenivå) tar tid, gjerne 5-7 år med systematisk arbeid.

Forskning og erfaring understreker betydningen av å holde fast i satsingsområder over tid. Resultater og evaluering knyttet til pedagogisk utviklingsplan 2010-2013, blant annet presentert i årlig tilstandsrapport, viser at vi har beveget oss i positiv retning på flere av våre prioriterte områder. Dette gjelder kanskje først og fremst vurdering for læring. Samtidig ser vi at vi ikke har kommet så langt som ambisjonene tilsa innenfor grunnleggende ferdigheter. Dette bekreftes blant annet av skolenes egenvurdering av egen praksis sett opp mot kvalitetskjennetegn.

Det har vært diskutert på skoler og i rektormøter hvorvidt man i enda større grad bør begrense antall satsingsområder i ny plan. For mange satsingsområder tar gjerne fokus fra *det aller viktigste*, og man reduserer mulighetene for å gjøre det viktigste grundig. Konklusjonen har endt opp med å bli en anbefaling om at planen begrenser seg til følgende to prioriterte satsingsområder:

1. Lesing
2. Inkluderende læringsmiljø

Skolens viktigste oppgave handler om elevenes læring. I arbeidet med dette blir det da viktig å fokusere på det som har størst betydning for elevenes læring og den utrustningen de trenger videre i livet.

Leseresultatene de siste årene, skolenes egen kvalitetsvurdering av leseopplæringen, samt lærere og skolelederes ønsker for satsingsområder videre, tilsier at lesing bør inngå i ny pedagogisk utviklingsplan. Lesing er en grunnleggende ferdighet i gjeldende læreplan, og er et redskap for læring i alle fag. Vi ser at gode leseferdigheter gir positive utslag på læringsresultater i fag som eksempelvis engelsk, naturfag og matematikk.

Elevene trenger å være *funksjonelle lesere* for å kunne fungere i senere skoleløp, framtidig arbeidsliv og samfunnet for øvrig. En funksjonell leser kjennetegnes at han/hun kan lese og skrive på et nivå som gjør det mulig å forstå og kommunisere normalt i den konteksten eleven inngår i. Leseresultatene våre, spesielt etter småskoletrinnet, har gjennom flere år ikke vært så gode som forutsetningene i kommunen skulle tilsi. Gode leseferdigheter har ikke bare betydning for læringsutbytte i de ulike fagene, men gir elevene våre også bedre forutsetninger for *dannelse*. Dannelse er en sosialiseringssprosess som fører til at man blir kjent med, forstår, behersker og kan delta i vanlige kulturformer. Dannelse innebærer et sosialt handlingsrepertoar, og gjennom tilgang til og forståelse av ulike tekster blir elevene kjent med ulike kulturformer.

Andelen elever med vedtak om spesialundervisning er relativt høy, og vi ser blant annet fra de siste års Elevundersøkelse at det fremdeles er elever som opplever mobbing. Det er ikke minst fra nasjonalt hold satt særlig fokus på inkluderende læringsmiljø. Søgne kommune deltar i perioden 2014-16 i en stor regional satsing i Knutepunkt Sørlandet på inkluderende læringsmiljø. Satsingen er forankret i Regionplan Agder 2020. Regionplanen er blant annet opptatt av levekårsproblematikk og betydningen av å ruste alle elever for fullføring av

videregående opplæring. Det er naturlig og nødvendig at satsingen på inkluderende læringsmiljø integreres i lokale styringsdokumenter. Forskning viser at et godt læringsmiljø er en forutsetning for læring, god helse og trivsel. Kunnskapsløftet understreker videre at alle elever skal inkluderes og oppleve mestring. I Stortingsmelding nr 18 (2010-11) vises det til at mangfoldige elevgrupper vil bidra til at elevenes ulike styrker og interesser vil gi impulser til hverandre og bidra til motivasjon for læring. I meldingen legges det fram forskning som viser at inkludering under gitte forutsetninger gir best læringsutbytte for alle. I Søgne-skolen ønsker vi at elevene våre skal oppleve å være inkludert i et faglig og sosialt fellesskap, også de elevene som har vedtak om spesialundervisning.

De to foreslåtte satsingsområder i ny pedagogisk utviklingsplan utelukker ikke at det også vil være nødvendig å rette innsats inn mot andre områder. Dette som en illustrasjon på hvor kompleks og omfattende skolens samfunnsmandat faktisk er, men *også* som et uttrykk for betydningen disse supplerende områdene har i forhold til å *støtte opp* om de to store, prioriterte feltene. Disse andre feltene vil blant annet kunne være:

- IKT
- Regning
- Klasseledelse
- Vurdering for læring
- Skole/hjem-samarbeid

For eksempel vil bruk av metodikk og læremidler knyttet til IKT kunne støtte opp om god leseopplæring. Vi vet at dårlige leseferdigheter kan stå i veien for å kunne løse tekstbaserte regneoppgaver. «Veiledet lesing» er derfor en metodikk som egner seg godt også inn mot tekstoppgaver i matematikkundervisningen. Vi vet også at god klasseledelse og lærerens relasjonskompetanse er viktig i arbeidet med å bygge og opprettholde gode, inkluderende læringsmiljø. God underveisvurdering (vurdering for læring) bidrar til utvikling av gode leseferdigheter. Et godt skole/hjem-samarbeid vil kunne støtte opp om både leseopplæring og utvikling av sosiale ferdigheter som bidrar til gode, inkluderende læringsmiljø.

For engelskfaget, der vi gjennom flere år opplever svakere resultater enn forventet, vil man gjennom en kombinasjon av bedre leseferdigheter og andre tiltak som satsing på etter- og videreutdanning av engelsklærere i ny kompetanseutviklingsplan for grunnskolen, søke å forbedre læringsresultatene.

Kommunestyrets signal ved forrige behandling om å fokusere på *god norskopplæring for minoritetsspråklige* passer godt til begge de to foreslåtte hovedområdene – lesing og inkluderende læringsmiljø. God norskopplæring for denne elevgruppa handler i stor grad om å lære å lese og forstå begreper. Å lære seg det norske språket er nøkkelen til integrering og inkludering. De siste årene har Søgne kommune samarbeidet med Mottaksskolen i Kristiansand om å gi et innføringstilbud til nyankomne minoritetsspråklige elever. Barneskolene har i tillegg spesielt det siste året tatt nye grep for å videreutvikle kvaliteten på tilbudet til minoritetsspråklige. Rådmannen ønsker å komme tilbake til politisk nivå med en egen sak om opplæringstilbudet til minoritetsspråklige elever.

Kommunestyret har også ønsket at pedagogisk utviklingsplan skal fokusere på *elevenes psykiske helse*. For å kunne ta del i og stimulere til et inkluderende læringsmiljø, og være klar for å utvikle blant annet gode leseferdigheter, vil elevers psykiske helse ha stor betydning. Konkrete tiltak knyttet til psykisk helse vil derfor inngå i tiltaksdelen til pedagogisk utviklingsplan. Grunnskolesektoren ser for øvrig også behov for å videreutvikle samarbeidet med helsesektoren, i både 1. og 2.linjetjenesten. Det er allerede tatt initiativ til en prosess her som det knyttes forventninger til.

Retten til tilpasset opplæring er hjemlet i opplæringsloven § 1-3. Denne retten omfatter også *de flinke elevene*. Tradisjonelt har trolig norsk skole, på generell basis, i for liten grad fokusert på de flinke elevene. Et inkluderende læringsmiljø skal favne et bredt spekter av elever, også de flinke. Skolene i Søgne vil derfor i lys av satsingen på både inkluderende læringsmiljø og lesing legge større vekt på å utfordre også de flinke elevene. Dette kan eksempelvis være forsering av fag (herunder ta fag på videregående nivå). Flinker elever skal også oppleve å lære mer på skolen, jf. forslag til målsetting for arbeidet med inkluderende læringsmiljø: «*Søgne-skolen kjennetegnes av et inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring*».

Det vises for øvrig til vedlagte forslag til ny pedagogisk utviklingsplan. Det understrekes at *tiltak* knyttet til prioriterte satsingsområder, politiske føringer og målsettinger i planen vil utarbeides av skolene og administrativ skoleeier.

Vedlegg

1 Pedagogisk utviklingsplan for grunnskolen 2015-2019

Pedagogisk utviklingsplan 2015-2019

Grunnskolen

Pedagogisk utviklingsplan 2015-2019

Innledning

Alle barn har en absolutt verdi og møtes med respekt. Skolen sikrer i sitt daglige arbeid at den enkelte elev får utviklet sitt potensial gjennom konkret, variert og tilpasset opplæring. Det er sentralt at eleven selv medvirker til form og innhold i læringsarbeidet. Faglig og sosialt læringsutbytte forutsetter oppmuntring av elevens naturlige nysgjerrighet, vilje og evne til å lære.

Skolen i Søgne er for alle. Et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer trygghet, trivsel, samarbeid, kreativitet, helse og læring kjennetegner skolen i Søgne. Barn og unge opplever å mestre, å høre til og å delta aktivt i et fellesskap. Skolen sikrer at barn og unge tilegner seg kompetanser som setter dem i stand til å møte sitt fremtidige utdannings-, arbeids- og voksenliv.

Det ordinære pedagogiske tilbudet, med vekt på lesing og inkluderende læringsmiljø, sikrer godt utbytte av opplæringen. Individuelle forutsetninger møtes med individuelle løsninger. Omfang av segregerende tiltak reduseres.

Forsknings- og kunnskapsbasert utvikling av skolen gir et opplæringstilbud som drar i samme retning og som stimulerer den enkelte elev til å realisere seg selv på måter som kommer fellesskapet til gode.

*Jon Wergeland
Kommunalsjef oppvekst*

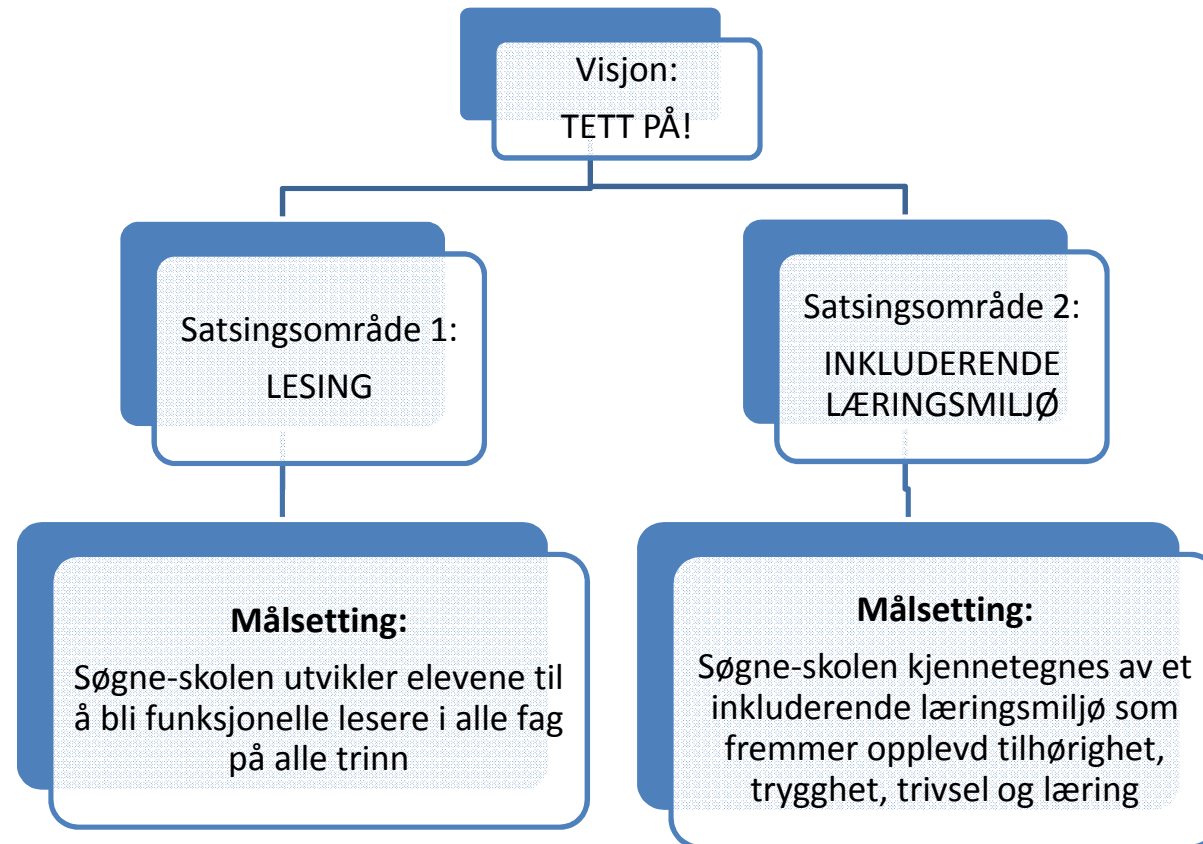
Pedagogisk utviklingsplan 2015-2019

«The main thing is to keep the main thing the main thing»

(Sonny Donaldson)

Pedagogisk utviklingsplan 2015-2019

Pedagogisk utviklingsplan 2015-2019

For å gjøre noe med et problem, må vi erkjenne at vi faktisk har et problem, og at det er behov for å løse dette.

- *Leseresultater de siste årene viser at vi har elever som ikke er funksjonelle lesere.*
Leseresultatene på nasjonale prøver i kommunen de siste årene har vært svakere enn forutsetningene i Søgne gir muligheter for. Skolenes egenvurdering av kvaliteten på leseopplæringen understreker at det er et behov for å bli bedre.
- *For mange elever har ikke utbytte av det ordinære opplæringstilbudet i klassen.*
På ungdomsskolenivå har cirka hver åttende elev de siste årene hatt vedtak om spesialundervisning. På barneskolene har cirka hver fjortende elev hatt spesialundervisning.
- *Det må bygges kultur og kompetanse blant ansatte i pedagogisk refleksjon og analyse.*
Forskning understreker betydningen profesjonelle lærende fellesskap har for elevens læring. Det er først de de siste årene dette arbeidet er satt ordentlig på dagsorden i Søgne. Skolene og lærerne forteller at de framover har behov for mer tid til dette arbeidet.
- *Skolen må ha et felles elev- og læringssyn som understøtter idealet om et inkluderende læringsmiljø*
Verdier og holdninger ligger til grunn for motivasjon og mobilisering i arbeidet med målsettinger. Vi opplever forskjeller i elev- og læringssyn, som gjerne gjør det krevende å jobbe for at *alle* elever skal oppleve inkludering og fellesskap. Det kan være for eksempel være uenighet om en elev bør få deler av opplæringen utenfor klassen, eventuelt på alternativ opplæringsarena utenfor skolen.
- *Elever blir mobbet.*
Elevundersøkelsen de siste årene viser at vi har elever som jevnlig opplever mobbing.

Pedagogisk utviklingsplan 2015-2019

Delmål – forutsetninger for måloppnåelse:

- Skolene har **kvalitetskjennetegn** på god leseopplæring og inkluderende læringsmiljø, det vil si har beskrevet sentrale kjennetegn ved den praksis som støtter opp om disse to områdene
- Hver skole har egne spesifikke **læringsmål** for organisasjonen, det vil si har klargjort hva skolen og den enkelte lærer må *lære seg* for at skolen skal oppnå hovedmålene
- Alle lærere har god **kompetanse** i leseopplæring, og utøver praksis i tråd med sentrale kjennetegn på god leseopplæring
- Søgne-skolen har felles gjennomgående **leseplaner** 1.-10.trinn
- Alle skolene har effektive **oppfølgingsrutiner** etter kartlegging av leseferdigheter, og ved å bruke disse følger skolene raskt opp med tilpasset leseopplæring
- Søgne-skolen og den enkelte skole kjennetegnes av et **elev- og læringssyn** som støtter opp om inkluderende læringsmiljø
- Skolene har hensiktsmessige **system og rutiner knyttet til § 9a-3** i opplæringsloven, og disse brukes aktivt og sikrer god oppfølging av elevenes psykososiale miljø
- **System for pedagogisk analyse og refleksjon** videreutvikles og brukes aktivt på skolene. Systemet innebærer at det legges til rette for systematisk utprøving, erfaringsdeling, evaluering og læring på tvers.
- **Samarbeidet mellom skolene og PPT** kjennetegnes av at det legges stor vekt på systemarbeid og førtilmeldingsfasen

Pedagogisk utviklingsplan 2015-2019

Vurdering av måloppnåelse vil i første rekke ta utgangspunkt i følgende:

- Lærere og skolelederens kvalitetsvurdering av skolens leseopplæring og læringsmiljø
- Elevenes vurdering av skolens leseopplæring og læringsmiljø (Elevundersøkelsen)
- Foreldrenes opplevelse av skolens læringsmiljø (Foreldreundersøkelsen)
- PPTs vurdering av egen praksis og kompetanse knyttet til systemarbeidet med inkluderende læringsmiljø (egen undersøkelse)
- Andel elever som omfattes av ordinær, tilpasset opplæring
- Omfang av segregerende tiltak innenfor spesialundervisning
- Leseresultater på nasjonale prøver og nasjonale kartleggingsprøver i lesing
- Sluttvurdering i basisfagene norsk, engelsk og matematikk (standpunktkarakterer og eksamenskarakterer på 10.trinn)
- Grunnskolepoeng

Modell for utviklings- og endringsarbeidet

Kilde: Skandsen, Wernæs, Lindvid - «Entusiasme for endring» (2011)

